

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (Україна)
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України (Україна)

Інститут проф. Жана-Урбана Сандаля (Норвегія)

Університет ім. Фрідріха-Олександра Ерланген-Нюрнберг (Німеччина)

Казахський університет економіки, фінансів та міжнародної торгівлі
(Республіка Казахстан)

Варшавський технологічний університет «Варшавська політехніка» (Польща)

Балтійська міжнародна академія (Латвійська Республіка)

Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського» (Україна)

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України (Україна)

Міжнародний університет фінансів (Україна)

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЇ:
ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ»

присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману

25 листопада 2022 року
м. Харків, Україна

ББК 65.050

К 64

Рекомендовано на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (протокол № 8 від 01.12.2022 р.), вченої ради Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (протокол № 13 від 18.11.2022 р.)

Рецензенти: **Кизим Микола Олександрович** – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, проректор Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна);
Криворучко Оксана Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (Харків, Україна);
Назарова Галина Валентинівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали XVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 25 листопада 2022 р. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2022. 122 с. (+ додаток). Укр. мова, англ. мова

ISBN 978-617-7801-37-4

Наведено результати наукових досліджень учасників, проведених у рамках сімнадцятої Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки і практики», присвяченої видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. Розглянуто питання теоретичних і прикладних засад формування та активізації інноваційних процесів на всіх економічних рівнях відносин в Україні, управління розвитком діяльності підприємств в умовах міжнародної конкуренції, проблем розвитку національної інноваційної системи та інноваційної діяльності підприємств. Видання складається зі збірки тез доповідей учасників конференції.

Видання може бути корисним для використання у подальших наукових дослідженнях, для формування практичних рекомендацій та управлінських рішень з підвищення конкурентоспроможності й інноваційного розвитку економіки. Рекомендовано фахівцям різних галузей економіки, державним службовцям, представникам бізнесу, науковим, освітнім і громадським організаціям, науковцям, аспірантам і студентам економічних спеціальностей.

ББК 65.050

ISBN 978-617-7801-37-4

© Колектив авторів, 2022

© ФОП Лібуркіна Л. М., 2022

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Конкурентоспроможність ...

<i>Балюк Ю. С.</i> Сучасні особливості оцінки експортно-імпоротної діяльності підприємств	158
<i>Vanchenko K., Sigaieva T.</i> Improving logistics activities in the enterprise	162
<i>Бараннік І. О.</i> Економічна стійкість: нові аспекти змістовної сутності.....	166
<i>Боровенський О. О.</i> Аналіз сутності прибутку підприємства....	169
<i>Брітанова Е. В.</i> Аналіз основних етапів транспортно-складського процесу	173
<i>Велика О. Ю.</i> Особливості формування фінансових ресурсів промислових підприємств	177
<i>Велика О. Ю., Верещака А. О.</i> Організація інвестиційної діяльності підприємства та її складові	181
<i>Virovka D.</i> Innovative-active personnel as a subject of innovative activity of an enterprise.....	185
<i>Веретенников Д. О.</i> Підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі зниження витрат у процесі закупівельної діяльності.....	189
<i>Веретенникова А. Б., Каф'ян В. А.</i> Аналіз підходів до визначення поняття «електронний маркетинг».....	193
<i>Vynohradov V. V.</i> Implementation of innovations in information logistics of the enterprise to improve its competitiveness on the market.....	197
<i>Власенко Т. А., Степаненко С. В.</i> Вектори та фактори відтворення ресурсного потенціалу аграрних підприємств в умовах інклюзивної економіки	201
<i>Герашенко І. М., Запрій Н. А.</i> Клієнтоорієнтованість як інструмент формування стратегічних конкурентних переваг компанії.....	205

Особливості формування фінансових ресурсів промислових підприємств

Велика Олена Юріївна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту,
логістики та інновацій, ХНЕУ ім. С. Кузнеця (м. Харків, Україна),
e-mail: bumerang_911@ukr.net

Фінансові ресурси є основою існування та функціонування будь-якого підприємства, у тому числі й промислового. Від їх достатності, своєчасності надходження, вартості та умов залучення залежить успішність його діяльності. Тому актуальним є встановлення особливостей формування фінансових ресурсів підприємств, а саме встановлення основних джерел фінансування, структури фінансових ресурсів і ступеня її впливу на кінцевий результат діяльності підприємства – на розмір його прибутку.

Питанням, пов'язаним з управлінням і формуванням фінансових ресурсів, присвячено багато робіт як закордонних, так і українських економістів: Бланка І. А., Журавльової Т. О., Поддєрьогіна А. М., Трачук А. В., Фатхутдінова Р., Яременко В. Г. та ін. Проте велика кількість питань, у тому числі пов'язаних з особливостями формування фінансових ресурсів сучасних промислових підприємств, є досі невирішеними.

Під фінансовими ресурсами частіше за все розуміють грошові фонди, які створюються в процесі розподілу, перерозподілу й використання валового внутрішнього продукту, що створюється упродовж певного часу в державі [1]. Таке тлумачення розглядає усі фінансові ресурси як підприємств, так і держави, що не задовольняє сутності нашого дослідження.

Якщо розглядати безпосередньо фінансові ресурси підприємства, то можна зауважити, що вони виступають найбільш цінним

активом підприємства, котрий, постійно обертаючись, забезпечує функціонування інвестиційної, операційної і фінансової діяльності. Тобто фінансові ресурси підприємства – це наявні в його розпорядженні кошти, які поділяються за двома ознаками: за їх видами та складом; за джерелами їх виникнення (формування). Вони призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання [2].

На основі даних Державної служби статистики України [3], було проаналізовано, з яких основних джерел формуються фінансові ресурси промислових підприємств України (рис. 1). Відповідно до принципу побудови пасиву балансу (або за джерелами покриття активів) вони поділяються на: власний капітал, довгострокові та поточні зобов'язання і забезпечення. Ще в балансі існують зобов'язання, по'язані з необоротними активами та групами вибуття, але їх абсолютні розміри й питома вага є незначною та не впливають на результати дослідження.

Можна побачити, що майже з року в рік обсяги фінансових ресурсів промислових підприємств зростали. Так, у 2013 році їх обсяг складав 1 738 633 млн грн, у 2020 році він зріс у два рази та досяг максимуму у 3 541 158 млн грн. У 2021 році відбулося незначне скорочення обсягів фінансових ресурсів промислових підприємств (до 3 343 107 млн грн), що може бути пов'язано зі складнощами їх функціонування в умовах пандемії.

Якщо розглядати структуру фінансових ресурсів промислових підприємств, то можна побачити, що найбільшою є питома вага поточних зобов'язань і забезпечень. У 2013 році вона складала 40,6 %, а у 2021 році – вже 58,7 % у загальному обсязі фінансових ресурсів. Питома вага довгострокових зобов'язань і забезпечень з року в рік знаходилась на рівні 19,3 %, а власного капіталу – на рівні 24,9 % від загального обсягу фінансових ресурсів. Таким чином, у структурі джерел фінансових ресурсів промислових підприємств переважа-

Секція 1. Проблеми стратегічного управління конкурентоспроможністю на основі інновацій

Рис. 1. Динаміка та структура джерел фінансових ресурсів промислових підприємств України

ють поточні зобов'язання і забезпечення, тобто кошти, залучені на термін до одного року.

Основною метою створення та функціонування будь-якого підприємства незалежно від особливостей його продукції, розміру, форми власності, складу засновників тощо є отримання та збільшення чистого прибутку як основного фінансового результату його діяльності. Для встановлення впливу розмірів і джерел фінансових ресурсів промислових підприємств на обсяги їх чистого прибутку було використано кореляційно-регресійний аналіз. Було встановлено, що найбільший вплив на розміри чистого прибутку мають обсяги власного капіталу та поточних зобов'язань. Також існує щільний зв'язок між обсягами довгострокових і поточних зобов'язань. В результаті було отримано регресійну модель впливу різних джерел фінансових ресурсів на чистий прибуток промислового підприємства:

$$Y = -485\,266 + 0,476 \cdot x_1 + 0,126 \cdot x_2,$$

де Y – обсяг чистого прибутку промислового підприємства, грн;

x_1 – обсяг власного капіталу, грн;

x_2 – обсяг поточних зобов'язань і забезпечень, грн.

Отримано, що при невеликих обсягах фінансових ресурсів підприємства стикнуться з нестачею коштів на фінансування своєї діяльності та будуть отримувати чисти збитки. Значення коефіцієнта детермінації R^2 , який характеризує якість отриманої функції, складає 0,53. Це означає, що зміни в обсягах власного капіталу та поточних зобов'язань і забезпечень приводять до змін чистого прибутку лише у 53 % випадків. Тобто на розмір чистого прибутку значно впливають ще й інші фактори, окрім включених до моделі видів фінансових ресурсів.

Таким чином, встановлення особливостей формування фінансових ресурсів промислових підприємств у подальшому дозволить будувати ефективні системи управління ними. При цьому ефективна система управління фінансовими ресурсами промислових підприємств має забезпечувати достатній їх рівень та приділяти особливу увагу управлінню поточними зобов'язаннями і забезпеченнями як основному джерелу формування їх фінансових ресурсів.

Література

1. Яременко В. Г., Салманов огли Н. М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 3. № 19. С. 158–162.
2. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42–45.
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

